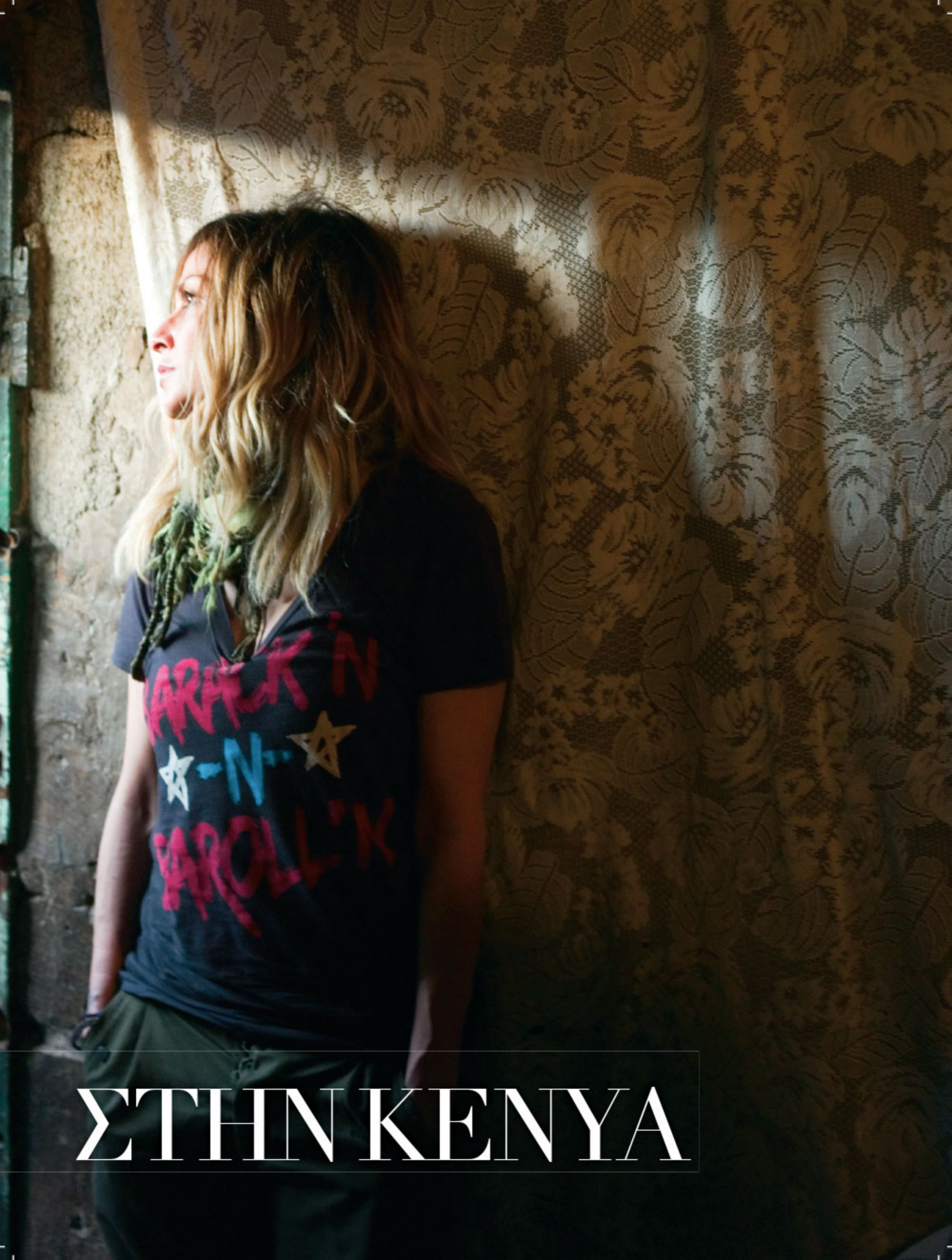

Στη μικρή παράγκα μια ζωγραφιά στον τοίχο γράφει «*Love is Enough*», ενώ δυο κουρτίνες, παλιά σεντόνια, χωρίζουν το καθιστικό με τους τρυπιούς καναπέδες απ' το κρεβάτι που βρίσκεται πιο πίσω. Η Άννα περιεργάζεται το χώρο και δείχνει έτοιμη ν' ακούσει όσα έχουν να της πουν τα παιδιά. Για να τους πει κι αυτή με τη σειρά της πως *μόνο η αγάπη μπορεί να διαλύσει* αυτή τη βαριά σκιά που μαυρίζει τις ψυχές τους. Και να βοηθήσει ώστε αυτά τα παιδιά να μπορούν να ονειρεύονται...

από τον Πιερρή Παναγή
Φωτογραφίες: Μαρίνα Σιακόλα

72 ΩΡΕΣ
ΜΕΤΗΝ

ANNA BISSI

ΣΤΗΝ KENYA

«Είχα στο μυαλό μου τη φωτογραφία
ενός παιδιού που σε
ΚΟΙΤΆ, νόμιζα ότι είναι απορία
αλλά τελικά δεν είναι, με αυτά τα
μάτια έτοιμα να ρουφήξουν
ζωή, ελπίδα, αγάπη».

Μαθαίνουντας χορευτικές
φιγούρες απ' τα παιδιά του
Nakuru.

Διεθνές Αεροδρόμιο Ντουμπάι Δευτέρα, 9:20

Η Άννα τραγουδούσε ψες βράδυ στο Αθηνών Αρένα, λέει η Νίκη, η αδελφή της. Τέλειωσε χαράματα Κυριακής και ας είχε υπερατλαντικό ταξίδι την ίδια μέρα. Πήγε στο σπίτι, έκανε ένα ντους, πήρε τη βαλίτσα της και έφυγε κατευθείαν για το αεροδρόμιο. Στο Ντουμπάι έφτασε με κολάρο στο λαιμό. Την ώρα που τραγουδούσε, έκανε μια απότομη κίνηση, χτυπήθηκε ένα νεύρο στο λαιμό και απ' εκείνη τη στιγμή δεν μπορεί να γυρίσει ούτε δεξιά ούτε αριστερά. Καθώς περιμένουμε να επιβιβαστούμε, τη ρωτάω να μου πει γιατί κάνει αυτό το ταξίδι; Γιατί με το Ίδρυμα Σοφία για τα Παιδιά; «Έμαθα για το ίδρυμα απ' την Ελίτα (σ.σ. Μιχαηλίδου). Μου εξήγησε ότι γίνονται τρομερές προσπάθειες για να βοηθηθούν χιλιάδες παιδιά στην Κένυα που έχουν ανάγκη και πως πρέπει να κάνω αυτό το ταξίδι ζωής. Ζήτησα να με φέρει σε επαφή με τους υπεύθυνους του ιδρύματος και με την πρόεδρο, τη Μαρίνα (σ.σ. Σιακόλα). Δεν σου κρύβω ότι ανέκαθεν είχα μια καχυποψία με τους Οργανισμούς... Μου έκανε κλικ όμως το όνομα Σοφία αλλά και το ότι προέρχεται απ' την ιδιαίτερη πατρίδα μου και στους Κυπρίους έχω εμπιστοσύνη, όπως και στους Έλληνες. Τους ξένους φοβάμαι πιο πολύ. Όταν το έψαξα, κατάλαβα ότι γίνεται δουλειά. Το ταξίδι αυτό, λοιπόν, δεν το κάνω με καχυποψία. Το κάνω για να νιώσω, να δω, να ακούσω και με όλες μου τις αισθήσεις να ζήσω κάτι διαφορετικό. Ελπίζω και εύχομαι να ανοίξει ένας καινούριος κύκλος για μένα, όπου θα μπορώ να φανώ περισσότερο χρήσιμη. Θέλω, λοιπόν, να πάω στην Κένυα για να δω τι ακριβώς βοηθώ. Πού ακριβώς θα φανώ χρήσιμη. Είμαι σε μια φάση της ζωής μου που θέλω να νιώσω περισσότερα πράγματα, να εμβαθύνω και νομίζω πως αυτό θα είναι το καταλληλότερο ταξίδι».

Νηπιαγωγείο Άγιος Γεώργιος, Kibera, Δευτέρα 16:37

«Κατευθείαν στην παραγκούπολη», είπε. «Θα πάμε στο γιατρό μετά». Μέσα στο jeep, η Άννα κάνει πλάκα με τον Sebastian, τον οδηγό μας, μιλά στο τηλέφωνο με τη Σοφία, την κόρη της, ενθουσιάζεται όταν

βλέπει, έξω σχεδόν απ' το αεροδρόμιο, ζέβρες. Μια ώρα περίπου μετά, φτάνουμε στην Kibera, τη μεγαλύτερη παραγκούπολη της Αφρικής. Κατεβαίνουμε απ' το αυτοκίνητο και μια μικρή χορωδία, που διευθύνει ο πατέρας Ελευθέριος, μας υποδέχεται με το «Ω! Γλυκύ μου Έαρ» στα σουαχίλι. Η Άννα, στέκεται δίπλα τους, σιγοντάρει και μετά ακολουθεί και αυτή. Τα παιδιά την κοιτάνε σαν υπνωτισμένα και αναρωτιούνται πώς γίνεται, μέσα από ένα τόσο λεπτεπίλεπτο πλάσμα, να βγαίνει μια τέτοια φωνή. Ενθουσιάζονται, χειροκροτούν, δεν την αφήνουν στιγμή απ' τα μάτια τους και ζητάνε άλλο ένα τραγούδι. Αυτή παίρνει ύφος δασκάλας και τους λέει ότι θα τραγουδίσει μόνο αν τραγου-

«Είναι πολλές εικόνες που πέφτουν σαν βροχή μέσα στην ψυχή σου και λες τι να πρωτοσυνειδητοποιήσω, τι να πρωτοβοηθήσω; Μπορείς όμως να βοηθήσεις και με το παραπάνω».

δήσουν και αυτά μαζί της. Ξεκινά να λέει τον Καραγκιόζη του Σαββόπουλου και τα παιδιά χειροκροτούν ενθουσιασμένα, ενώ προσπαθούν να πουν την τελευταία λέξη απ' τον κάθε στίχο. Το κομμάτι τελειώνει, αυτά όμως θέλουν κι άλλο. Το «Όσο έχω φωνή» παίρνει σειρά, το μαθαίνουν σε μερικά λεπτά και το λένε μαζί της. «Είναι απίστευτο το πόσο ωραία τραγουδούν και τι όρεξη έχουν, το πόσο λαχταρούν να επικοινωνήσουν. Πιάνουν αμέσως τη μελωδία», μας λέει λίγο αργότερα.

Μερικά λεπτά μετά, περνάμε την έξοδο του σχολείου και βγαίνουμε περπατώντας στην παραγκούπολη. Στο δρόμο, βλέπουμε τη μια παράγκα κολλητή με την άλλη ενώ η μυρωδιά των καμένων σκουπιδιών κάνει την ατμόσφαιρα αποπνικτική. Ανώμαλος χωματόδρομος, φιδίσιοι δρόμοι με λακκούβες γεμάτες λασπόνερα, ένα ξεχαρβαλωμένο αμάξι που λες και βγήκε απ' τον «καιρό των τοιγγάνων» κορνάρει ανυπόμονα, ένας πωλητής του δρόμου μας παροτρύνει να δοκιμάσουμε κάτι απ' τηνπραμάτειά του. Ύστερα από δέκα λεπτά ποδαρόδρομο, φτάνουμε στο σπίτι της

Isabella, μιας δεκαοκτάχρονης που βρέθηκε να έχει την ευθύνη δυο παιδιών, της Mary, που είναι φορέας του AIDS και της αδελφής της Cynthia. Στη μικρή παράγκα των πέντε τετραγωνικών, μια ζωγραφιά στον τοίχο γράφει «Love is Enough» ενώ δυο κουρτίνες, παλιά σεντόνια, χωρίζουν το καθιστικό με τους τρύπιους καναπέδες απ' το κρεβάτι που βρίσκεται πιο πίσω. Έξω απ' την παράγκα, σε συρματόσχοινα υπάρχουν φρεσκοπλυμένα παιδικά ρούχα και περίεργοι περαστικοί που φεύγουν απ' το διπλανό μπαρ σταματούν κρατώντας τσίγκινα ποτήρια με ένα πικτό ζουμί που βρωμοκοπά και το ονομάζουν μπίρα. «Αυτό το 18χρονο κορίτσι που συνάντησα», λέει όταν είμαστε πια στο αυτοκίνητο,

«προσπαθεί να καταλάβει και να συνειδητοποιήσει πώς θα μεγαλώσει δυο κορίτσια που βρέθηκαν κάτω από την προστασία της γιατί πέθανε η αδελφή της και πλέον απέκτησε το ρόλο του προστάτη. Είναι απίστευτη όμως η θέλησή της. Ξέρει ότι θα τα καταφέρει».

Nairobi 20:05

Στο ιατρείο, καθώς περιμένουμε απ' το γιατρό να βάλει μια καταπραϊντική ένεση στην Άννα, συζητάμε για τα παιδιά που είδαμε λίγο πριν. Αυτά στο σχολείο, τα παιδιά του δρόμου, την Isabella... «Είναι απίστευτο το πώς σε κοιτούν. Ενώ ζουν την απόλυτη ανέχεια δεν έχουν τίποτα ζητιάνικο πάνω τους. Είναι περήφανα για τη ράτσα τους, για το ποιοι είναι». Αλήθεια, τι είναι εκείνο που περιμένεις, Άννα, ερχόμενη στην Κένυα; «Για να είμαι ειλικρινής δεν ήξερα τι περίμενα και δεν θέλω να προδιαθέσω τον εαυτό μου. Εκείνο που είχα στο μυαλό μου ήταν μια φωτογραφία ενός παιδιού που σε κοιτά, νόμιζα ότι είναι απορία αλλά τελικά δεν είναι, με αυτά τα μάτια έτοιμα να ρουφήξουν ζωή, ελπίδα, ►

«Όλα τα μέρη στην Αφρική είναι όμορφα και άσχημα ταυτόχρονα. Εκεί που βλέπεις μια πανέμορφη φύση, στο επόμενο μέτρο υπάρχει εξαθλίωση.»

αγάπη. Είχα στο μυαλό μου μια τέτοια φωτογραφία γιατί αυτό συνήθως προβάλλεται: ένα παιδί που είναι έτοιμο να συγκινηθεί έναν υποτιθέμενο σπόνσορα. Αυτή η φωτογραφία δεν γκρεμίστηκε ακριβώς αλλά έφυγε απ' το μυαλό μου, πήγε λίγο πιο πίσω και προς το παρόν ήρθαν όλες οι αποχρώσεις του γκρι και της γης. Της άμεσης επαφής μαζί της και της βρωμιάς της. Ανυπομονώ να δω το παρακάτω...».

Φυλακή Ανηλίκων, Nakuru Τρίτη – 12:17

Ξέρεις τι είναι περίεργο;», με ρωτά σε ανύποπτο χρόνο. «Μπαίνοντας στη φυλακή ανηλίκων, τα παιδιά χειροκροτούν για να σε καλωσορίσουν, τα βλέπεις όλα χαμογελαστά, τα πλησιάζεις και σε κοιτούν με αυτά τα ματάκια όλο λαχτάρα, περιμένουν να τα δεις, να τα αγκαλιάσεις. Και σιγά-σιγά ανακαλύπτεις τις ιστορίες τους. Και σοκάρεσαι. Όπως έγινε με την ιστορία της Mary». Η Mary είναι μια 14χρονη που επιχείρησε τέσσερις φορές, μέσα στη φυλακή και καθώς τα άλλα παιδιά κοιμόντουσαν, να αυτοκτονήσει γιατί είδε τη μάνα της να κρεμάζεται απ' το ταβάνι του σπιτιού τους και να αυτοκτονεί μπροστά στα φοβισμένα της μάτια. Όταν έγινε αυτό, ο φίλος της μάνας της ήθελε να κάνει τη μικρή φιλέντα του. Κάποιος το είπε στην αστυνομία, αυτός φυλακίστηκε και η Mary, επειδή δεν είχε πού αλλού να πάει, βρέθηκε στη φυλακή ανηλίκων.

Με το που μπαίνουμε στο προαύλιο, γύρω απ' την Άννα μαζεύονται κορίτσια που τη ρωτούν αν θα τις πάρει μαζί τους στην Αμερική, έτσι νομίζουν, πως ήρθε απ' την Αμερική, αλλά αυτή τους λέει ότι έρχεται από μια πολύ όμορφη χώρα, την Ελλάδα και ότι γεννήθηκε σε ένα πανέμορφο νησί, την Κύπρο. Τις παίρνει απ' το χέρι και χορεύει μαζί τους, στροβιλίζεται, τους δείχνει πώς να παίζουν βόλεϊ και τους κάνει απίστευτα σερβίς, πάει παραδίπλα σε μια παρέα αγοριών που παίζουν ποδόσφαιρο και κάνει κερκίδα και μετά ζωγραφίζει αυτοκίνητα στα τετράδια τους. Καθισμένη σταυροπόδι στο πάτωμα, με τις λευκές κόλλες και τα χρώματα στο χέρι ρωτά να μάθει τις ιστορίες τους. Απ' τον δεκάχρονο Ebrahim ακούει ότι βρίσκεται στη φυλακή τους τελευταίους δυο μήνες

«Είναι τόσο απλό να βοηθήσεις, να προσπαθήσεις τουλάχιστον να αλλάξεις μια κατάσταση που νιώθεις αμήχανα. Λες, λοιπόν, είναι δυνατόν να είναι τελικά τόσο απλό;».

επειδή έκλεψε ένα κομμάτι τσίγκο για να καλύψει τη στέγη του σπιτιού του, ο John είναι 11 και μετρά ήδη δυο βδομάδες επειδή έκλεψε 500 κενυάτικα σελίνια, περίπου πέντε ευρώ, για να αγοράσει κάτι να φάει αυτός και τα τρία αδέρφια του, η Jenn είναι έξι και επειδή έκλεψε ένα κομμάτι ψωμί, περιμένει ήδη τρεις μήνες για να γίνει το δικαστήριο της. Φοράνε μπλε στολές με τρυπημένα μανίκια, φαγωμένους αγκώνες και μπαλωμένα παντελόνια. Δυο κορίτσια, πιο μεγάλα απ' τα υπόλοιπα, γεμίζουν παγούρια με νερό, τα φορτώνονται στους παιδικούς τους ώμους και τα μεταφέρουν στην άλλη άκρη της φυλακής ενώ μερικά πιο μικρά παιδιά παίζουν βόλεϊ με τις καινούριες τους μπάλες, πόση καρά-αλήθεια-μπορούν να δώσουν μερικές μπάλες. Στους τοίχους της αυλής υπάρχουν ζωγραφισμένες χαρούμενες πριγκίπισσες με φωτεινά χαμόγελα, που περιμένουν τον πρίγκιπα του παραμυθιού και τεράστιοι δεινόσαυροι σε καταπράσινα δάση. Γύρω γύρω υπάρχει μόνο ένα γκρι πλακόστρωτο και ψηλοί φράκτες με γυάλινα σπασμένα μπουκάλια στην κορυφή σε περίπτωση που κάποιο απ' τα παιδιά επιχειρήσει να το σκάσει.

Λίγα λεπτά αργότερα, στο γραφείο της διευθύντριας, η Άννα ζητά να μάθει πληροφορίες. Πόσο καιρό μένουν τα παιδιά στη φυλακή, ποιο είναι το καθημερινό τους πρόγραμμα, τι ηλικίες έχουν. Εκεί, στο μικρό, ασφυκτικό γραφείο με τις αφίσες στους τοίχους η Άννα μαθαίνει και την ιστορία της Mary. «Αυτό που με συγκλόνησε περισσότερο είναι ότι η Mary χάραξε με ένα καρφί ένα σύμβολο πάνω στο χέρι της, μια καρδιά και ένα βέλος, και το έκανε για εκείνον, για να του δείξει ότι τον αγαπά. Γιατί αυτόν έμαθε να αγαπά μιας και δεν είχε κανένα άλλο στον κόσμο. Αναγκάστηκε να αγαπά τον απαγωγέα της, τον άνθρωπο που της έκανε κακό. Και το ότι επιχειρήσε να αυτοκτονήσει, νομίζω δεν το έκανε συνειδητά. Δυστυχώς, αυτά

ήταν τα βιώματά της». Εκεί στη φυλακή, έμαθε και για τρία αγόρια: τον Patrick, τον Harrison και τον Bernard. «Έχασαν τη μητέρα τους ενώ ο πατέρας τους βρίσκεται στη φυλακή. Αυθόρμητα ήθελα αυτό το πράγμα να το αλλάξω. Τρία αδέρφια, που δεν μπήκαν καν στην εφηβεία, βρίσκονται στη φυλακή χωρίς να φταίνε σε τίποτα. Είπα στη Μαρίνα ότι ήθελα να αναλάβω τα έξοδά τους, να τα σπονσάρω. Και ενώ χθες ήταν στη φυλακή, σήμερα θα βρεθούν στο ορφανοτροφείο, θα έχουν μια στέγη πάνω απ' τα κεφαλάκια τους, θα έχουν κάτι να φάνε, θα πάνε σχολείο, θα έχουν ένα μέλλον. Είναι τόσο απλό να βοηθήσεις, να προσπαθήσεις τουλάχιστον να αλλάξεις μια κατάσταση που νιώθεις αμήχανα. Λες, λοιπόν, είναι δυνατόν να είναι τελικά τόσο απλό;».

Ορφανοτροφείο Μακάριος, Nyeri Τετάρτη, 12:10

Τα 100 παιδιά του Ορφανοτροφείου παίρνουν την Άννα απ' το χέρι και τρέχουν να της δείξουν τη μασκότ του σχολείου τους, τον Equador, ένα μικρό γαϊδαράκο που χτυπήθηκε από αυτοκίνητο και τώρα πα είναι κουτσός. Κάποια άλλα σκαρφάζουν στα δέντρα σαν εκπαιδευμένα πιθηκάκια... Έτσι όπως είναι, φορώντας τα κόκκινα πουλόβερ τους, θυμίζουν βαρυφορτωμένη απ' τους καρπούς κερασιά. Της το λέω και γελάμε. Χωρίς να χάσει λεπτό σκαρφάζει και αυτή μαζί τους και γελά σαν μικρό παιδί. Επιστρέφοντας προς τους κοιτώνες, βλέπει μερικά παιδιά να κάνουν το μπάνιο τους σε μεγάλες κούπες έχοντας φτιάξει σφουγγάρια από χαρτιά. Παίζουν και γελούν ξέγνοιαστα πετώντας νερό ο ένας του άλλου. Μετά, ξεναγείται στο καινούριο κτίριο του ορφανοτροφείου που κτίζεται και κερνά παγωτό όλα τα παιδιά. «Αυτό το ροζ χρώμα του παγωτού, το ψεύτικο μέσα στα χεράκια τους που ήταν λερωμένα απ' τη λάσπη με σόκαρε. Το ψεύτικο ροζ χρώμα σε συνδυ-

Στις φυλακές ανηλίκων μαζί με την υπεύθυνη των φυλακών και τον Μητροπολίτη Κένυας Μακάριο.

«Σίγουρα, θέλω να έρθω ξανά. Ξέρω ότι έχω ανοίξει μια υπόθεση, έναν άλλο κύκλο και θέλω να έρθω όσες περισσότερες φορές τα καταφέρω και να προσφέρω με όποιο τρόπο μπορώ».

ασμό με τη βρωμιά. Ήταν τόσο χαρούμενα παρά τον κίνδυνο ν' αρρωστήσουν...».

Ξενοδοχείο Outspan, Nyeri 21:10

Τελευταία βραδιά στην Κένυα. Την Παρασκευή η Άννα πρέπει να βρίσκεται στην Αθήνα. Πίνουμε άλλο ένα ποτήρι κρασί, οι υπόλοιποι βασικά, γιατί η Άννα δεν πίνει. Λέμε τα της συναυλίας, πού θα μπορούσε να γίνει και πότε. «Την ώρα που ζεις αυτή την εμπειρία είσαι μουδιασμένος. Έχω πιάσει τον εαυτό μου να μην αντιδρά αλλά κλαίω μέσα μου», λέει κοιτάζοντάς με κατάματα. «Θέλω να αρχίσω να γίνομαι χρήσιμη και να προσκαλέσω όσους περισσότερους φίλους μπορώ για να βοηθήσουμε αυτή την κατάσταση να καλυτερεύσει. Ο καθένας πρέπει να γίνει πρεσβευτής αυτής της αλήθειας, γιατί είναι σοκαριστικό και συγκλονιστικό το ότι με 20 ευρώ το μήνα μπορεί ένα μωρό να ζήσει, να φάει και να πάει σχολείο. Να υπάρξει και να επιβιώσει». Η Μαρίνα τη ρωτά

ποιο απ' όλα τα μέρη την άγγιξε περισσότερο. «Όλα τα μέρη στην Αφρική είναι όμορφα και άσχημα ταυτόχρονα. Εκεί που βλέπεις μια πανέμορφη φύση και την επαφή μαζί της, στο επόμενο μέτρο υπάρχει εξαθλίωση. Μου κάνει εντύπωση και αναρωτιέμαι πώς είναι δυνατόν να ισορροπήσουν αυτά τα δυο. Πώς είναι δυνατόν να υπάρχει αυτή η ομορφιά και παράλληλα αυτή η ασχήμια; Και πώς μπορούμε να ζούμε οι άνθρωποι σε ολόκληρο τον κόσμο γνωρίζοντας αυτή την κατάσταση και να είμαστε εντάξει με αυτό. Να έχουμε μάθει να το δεχόμαστε και να το βρίσκουμε φυσιολογικό. Είναι πολλές εικόνες που πέφτουν σαν βροχή μέσα στο κεφάλι σου, μέσα στην ψυχή σου και λες τι να πρωτοσυνειδητοποιήσω, τι να πρωτοβοηθήσω; Τι να καταλάβω; Τι να πάρω μαζί μου και τι να αφήσω; Μπορείς όμως να βοηθήσεις και με το παραπάνω».

Πέμπτη, 15:40

Μέσα στο αυτοκίνητο, η Άννα ρωτά τον οδηγό πόση ώρα χρειάζομαστε για το αεροδρόμιο. Έχουμε ακόμη ένα τετράωρο δρόμο. Ζητά μια λευκή κόλλα και στιλό και ξεκινά να γράφει τραγούδια που θέλει να πει στη unplugged συναυλία για λογαριασμό του ιδρύματος Σοφία για τα Παιδιά. Χατζιδάκις, Λοΐζος, Κουγιουμτζής, Κραουνάκης, Edith Piaf, Almodovar, Beatles είναι μερικές απ' τις επιλογές. «Μετά απ' αυτό το ταξίδι, ξέρω πως όταν κλείσω τα μάτια μου για να τραγουδήσω την Ελένη, το Παραλύτω, τη Μεθυσομένη Πολιτεία ή ένα τραγούδι στα σουαχίλι, θα το νιώθω διαφορετικά. Θα έχει άλλη σημασία για μένα. Θα τραγουδώ για το κάθε ένα απ' τα παιδιά που είδα, που μιλούσα, που άγγιξα, που φίλησα. Και σίγουρα, θέλω

να έρθω ξανά. Ξέρω ότι έχω ανοίξει μια υπόθεση, έναν άλλο κύκλο και θέλω να έρθω όσες περισσότερες φορές τα καταφέρω και να προσφέρω με όποιο τρόπο μπορώ». ■

INFO

Η φιλανθρωπική συναυλία της Άννας Βίσση θα δοθεί στις 27 Απριλίου, στο Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου. Για πληροφορίες στο τηλέφωνο: 22-313010, 70000787 και στο sophia-foundation.com